C/2024/1566

5.3.2024.

Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Industrijska politika kao instrument za smanjenje ovisnosti i poticanje tržišta EU-a za zelene proizvode u resursno i energetski intenzivnim industrijama”

(samoinicijativno mišljenje)

(C/2024/1566)

Izvjestitelj: **Matteo Carlo BORSANI**

Suizvjestitelj: **Dirk JARRÉ**

Odluka Plenarne skupštine:	25.1.2023.
Pravna osnova:	pravilo 52. stavak 2. Poslovnika
	(samoinicijativno mišljenje)
Nadležna stručna skupina:	Savjetodavno povjerenstvo za industrijske promjene
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	9.11.2023.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	13.12.2023.
Plenarno zasjedanje br.:	583
Rezultat glasanja	
(za/protiv/suzdržani):	165/0/2

1. **Zaključci i preporuke**

1.1. Europska unija trenutačno se suočava s izazovom smanjenja emisija stakleničkih plinova i prelaska na zeleno gospodarstvo. Industrijski sektor EU-a ima ključnu ulogu u toj tranziciji, no i on se trenutačno suočava s visokim cijenama energije. Komisija je oblikovala industrijsku politiku za zeleni plan s naglaskom na regulatornom pojednostavnjenju, pristupu financiranju, poboljšanju vještina i otpornim lancima opskrbe.

1.2. Dekarbonizacijom društva i europskog gospodarstva mogao bi se stvoriti pozitivan ciklus za resursno i energetski intenzivne industrije te za okoliš jer bi se povećala potražnja za dekarboniziranim proizvodima iz navedenih industrija. To će u idealnom slučaju olakšati zeleniji proces transformacije ako te industrije, drugi sektori i kućanstva priđu na zelenu energiju nakon što bude dostupna u dovoljnim količinama te po razumnim i predvidljivim cijenama. Stoga je potrebno što prije donijeti novi regulatorni okvir za cijene energije koji bi se temeljio na niskim cijenama energije iz obnovljivih izvora i kojim bi se izbjegla uska povezanost s cijenama plina.

1.3. Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) naglašava da je potrebno resursno i energetski intenzivne industrije primjereno uključiti u donošenje politika i provedbu ambicija EU-a u pogledu klimatske neutralnosti na svim razinama. Preporučujemo razvoj sektorskih politika u skladu s konkretnim preprekama i potrebama različitih grana tih industrija. To može biti moguće i povećanjem koordinacije i usklađenosti između industrijskih, trgovinskih i klimatskih politika na razini Europske komisije.

1.4. Potrebno je izbjegavati dvostruke i prekomjerne propise, a novo ili revidirano zakonodavstvo EU-a trebalo bi podlijegati strogim provjerama konkurentnosti kako bi se stvorio regulatorni manevarski prostor te privukla i zadržala ulaganja u ozelenjivanje domaćih industrijskih kapaciteta.

1.5. EGSO napominje da je Europa brzo postavila ambiciozne ciljeve za europski zeleni plan, ali sporo ažurira okvirne uvjete kojima bi se omogućila brza transformacija. S obzirom na trenutačnu konfiguraciju, to je slučaj i s industrijskom politikom za zeleni plan i aktom o industriji s nultom neto stopom emisija ([1]), iako je u nekim područjima, kao što je ubrzanje izdavanja dozvola, došlo do poboljšanja.

([1]) COM(2023) 161 final.

1.6. U tom kontekstu EGSO naglašava da je isto tako presudno osigurati financiranje i potporu ulaganjima za zelenu tranziciju. Instrumenti politike za stvaranje tržišta i potrošačke politike također mogu potaknuti pomak prema zelenim proizvodima i tehnologijama.

1.7. EGSO ističe da su za djelotvornu industrijsku politiku potrebne mjere i na strani potražnje i na strani ponude. Mjere na strani potražnje mogu uključivati promicanje europskih komponenti u proizvodima, provedbu održive javne nabave i stvaranje tržišta za zelene proizvode. Mjere na strani ponude mogu podrazumijevati stvaranje regulatornog okvira za potporu modelima proizvodnje čiste tehnologije, olakšavanje proizvodnje i potrošnje dekarbonizirane energije i potporu razvoju infrastrukture za vodik. Uvođenje dugoročnih mehanizama za olakšavanje proizvodnje, pristupačnosti i potrošnje dekarbonizirane električne energije i općenito energije po globalno konkurentnim cijenama bitno je i za globalnu konkurentnost industrija EU-a, a osobito resursno i energetski intenzivnih industrija.

1.8. EGSO naglašava da se ambiciozni klimatski ciljevi EU-a neće postići bez jednakih uvjeta tržišnog natjecanja za sve na globalnoj razini, s pomoću dobro osmišljenih trgovinskih politika i jakih instrumenata trgovinske zaštite. EU treba poduzeti mjere protiv nepoštenog tržišnog natjecanja iz trećih zemalja jačanjem trgovinskih odnosa s partnerima bogatima resursima koji se pridržavaju poštene trgovine. Nadzor tržišta mora se pojačati kako bi se jamčila usklađenost uvezene robe s propisima i osiguralo da je njezina proizvodnja u skladu sa standardima i propisima EU-a, uključujući i one o udjelu recikliranih materijala te robe.

1.9. EU bi trebao nastojati postići svoje klimatske ciljeve uz poticanje gospodarskog rasta i otvaranja radnih mjesta. Mjere za usavršavanje i prekvalifikaciju radnika trebalo bi provoditi u svim državama članicama. Inicijative, ulaganja i politike u tom okviru trebali bi uključivati i ciljane mjere za zajednice s niskim prihodima, niskokvalificirane radnike i skupine koje su postale ranjive zbog zelene tranzicije.

1.10. EGSO preporučuje da se u državama članicama na nacionalnoj razini razviju potrebni institucijski i birokratski kapaciteti za potrebe upravljanja industrijskom politikom za zeleni plan, aktom o prelasku na nultu neto stopu emisija i stvaranjem zelenih tržišta.

1.11. EGSO istodobno poziva Komisiju i države članice da stvore stratešku industrijsku politiku kako bi se ojačale sektorske industrijske politike i potrebne promjene u sustavu upravljanja EU-a te kako bi se diljem civilnog društva vodila otvorena i djelotvorna rasprava o tim pitanjima. Te bi rasprave trebale biti konkretne, prilagodljive i ostvariti rezultate u bliskoj budućnosti.

1.12. Nijedan pokušaj uspostave strateške i sektorske industrijske politike neće biti uspješan bez strateških informacija o znanstvenom, tehnološkom i sektorskom razvoju. EGSO potiče Europsku komisiju da istraži nove načine i sredstva za prikupljanje i analizu ključnih podataka za razvoj strateške industrijske politike u budućnosti. Komisija bi također trebala uvesti periodične evaluacije politika povezanih s dekarbonizacijom resursno i energetski intenzivnih industrija kako bi se mjerio njihov učinak na konkurentnost i gospodarsku otpornost EU-a. Te bi se evaluacije trebale provoditi na razini EU-a i uključivati socijalne partnere.

2. **Uvod i kontekst**

2.1. Industrijska proizvodnja u EU-u 2019. godini emitirala je oko 3,1 gigatonu (Gt) CO_2 – manje od 9 % emisija CO_2 u svijetu te godine. S druge strane, potrošnja u EU-u bila je odgovorna za 3,4 Gt emisija CO_2, što predstavlja 10 % globalnih emisija CO_2. Najveći dio tih emisija CO_2, nastalih proizvodnjom robe koja se uvozi u EU za potrošnju, trenutačno nastaje u zemljama koje nisu u EU-u, posebno u Kini (27 %), Rusiji (12 %) i Sjedinjenim Američkim Državama (8 %) (podaci iz 2019. ([2])).

2.2. Ekosustav energetski intenzivnih industrija obuhvaća širok raspon sektora kao što su kemijski sektor i sektori čelika, papira, plastike, rudarstva, ekstrakcije i kamenoloma, rafinerija, cementa, drva, gume, obojenih metala, stakla, keramike i umjetnih vlakana. Te sektore odlikuje visok intenzitet energije i ugljika i činjenica da su oni početne točke mnogih lanaca vrijednosti koji pružaju sirovine te obrađene i polugotove materijale. Ekosustav energetski intenzivnih industrija zapošljava 7,8 milijuna ljudi u Europi i ostvaruje dodanu vrijednost od 549 milijardi EUR (4,55 % ukupnog iznosa u EU-u). Godine 2019. bio je odgovoran za 22 % ukupnih emisija stakleničkih plinova u EU-u.

([2]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20220524-1?language=hr.

2.3. Iako se u okviru industrijske politike pojačavaju mjere za smanjenje učinka gospodarskih aktivnosti na biosferu, energetska kriza navodi zemlje EU-a da se oslanjaju na druge zemlje s nižim troškovima energije i većim ugljičnim otiskom. To dodatno otvara vrata konkurentima iz dijelova svijeta s nižim troškovima energije, što dovodi do porasta jeftinog uvoza (često sa znatno većim ugljičnim otiskom) i gubitka udjela na svjetskom tržištu. To je potencijalno štetno za zeleni plan EU-a i pokazuje hitnu potrebu za snažnom industrijskom politikom EU-a kojom se mogu osigurati gospodarska otpornost i otvorena strateška autonomija.

2.4. S obzirom na prethodno navedeno, trenutačnu eru možemo smatrati preporodom industrijske politike u Europi. Industrijska politika za zeleni plan EU-a, koju je nedavno objavila Europska komisija, usmjerena je na:

— predvidljivo i pojednostavnjeno regulatorno okruženje,

— brži pristup financijskim sredstvima,

— poboljšanje vještina, i

— otvorenu trgovinu za otporne lance opskrbe.

2.5. Nadalje, cilj je akta o industriji s nultom neto stopom emisija potaknuti golema ulaganja u sve lance vrijednosti industrije s nultom neto stopom emisija, uključujući energetski intenzivne industrije.

2.6. EU je proteklih godina povisio svoje ambiciozne klimatske ciljeve kako bi smanjio učinak gospodarskih aktivnosti na biosferu, što je dovelo do znatnog povećanja novih propisa za predstojeće godine.

2.7. Djelotvorne mjere za usavršavanje i prekvalifikaciju radnika trebalo bi ujednačeno provoditi na razini EU-a, kao i politike pomoći (uključujući novčanu potporu ili usluge za dotične radnike u resursno i energetski intenzivnim industrijama). Potrebne su i ciljane inicijative u području rada za regije koje su najpogođenije industrijskom preobrazbom, koje uključuju zajednice s niskim prihodima, niskokvalificirane radnike i skupine koje su postale ranjive zbog zelene tranzicije.

3. **Upravljanje tranzicijom u resursno i energetski intenzivnim industrijama i stvaranje zelenih tržišta EU-a**

Dekarbonizacija resursno i energetski intenzivnih industrija: politika u kojoj svi dobivaju

3.1. Napori koji se ulažu u dekarbonizaciju energetski intenzivnih industrija imat će odlučujući učinak na ukupni postupak transformacije, posebno na industrije s vrlo visokim emisijama stakleničkih plinova i potrošnjom sirovina. Kao posljedica toga, značajno smanjenje emisija CO_2 iz energetski intenzivnih industrija utjecat će na učinkovitost transformacije, mjerenu povratom energije na ulaganje (EROI) ([3]) i učinkom na klimu otprilike procijenjenim upotrebom energija iz obnovljivih izvora u tom postupku.

3.2. Rješenja za dekarbonizaciju trebala bi biti usmjerena na konkretne potrebe i prepreke s kojima se svaki sektor suočava u svom procesu. Stoga sektorske politike mogu biti najbolja opcija.

3.3. Osim toga, Komisija bi trebala osigurati koordinaciju i usklađenost industrijskih, trgovinskih i klimatskih politika.

3.4. Međutim, zakonodavni i regulatorni postupci čine složen birokratski okvir, zbog čega u određenim slučajevima zelena ulaganja postaju manje privlačna za industrije. Kako bi se stvorio regulatorni manevarski prostor i privukla i zadržala zelena ulaganja, novo ili revidirano zakonodavstvo EU-a trebalo bi podlijegati strogim provjerama konkurentnosti.

3.5. U tom bi pogledu Komisija trebala uvesti periodičnu evaluaciju politika povezanih s dekarbonizacijom resursno i energetski intenzivnih industrija, čime bi se mjerio njihov učinak na konkurentnost i gospodarsku otpornost.

3.6. Stvaranje stabilnih i predvidljivih tržišta i poslovnih okruženja također je ključno kako bi se resursno i energetski intenzivnim industrijama omogućilo da započnu proces dekarbonizacije i doprinesu transformaciji.

([3]) EROI (povrat energije na ulaganje, engl. *energy return on investment*) mjera je neto energije proizvedene na izvoru energije, u odnosu na količinu energije uložene u njezinu ekstrakciju, prijevoz i konverziju u upotrebljiv oblik, npr. količina energije utrošene na proizvodnju solarne ploče u odnosu na energiju koju ta ploča proizvede tijekom svog vijeka trajanja.

3.7. Strateški pristup Kine i golem uspjeh američkog Zakona o smanjenju inflacije iziskuju strateški i uvjerljiv odgovor Europe, koja se od izrade europskog zelenog plana 2019. smatra predvodnicom zelenom programa. Međutim, iako se EU želi smatrati predvodnikom zelene tranzicije, njegova su ulaganja u tom području mnogo manja od ulaganja Kine i manje agilna od ulaganja SAD-a. Subvencije za proizvodnju i porezne olakšice u sklopu američkog Zakona o smanjenju inflacije potiču poduzeća iz EU-a da svoja ulaganja u zelenu tehnologiju premjeste u SAD nauštrb Europe. Europa mora reformirati svoj sustav upravljanja kako bi se mogla natjecati sa SAD-om i Kinom.

3.8. Nadalje, koordinaciju među različitim područjima politika trebalo bi ocjenjivati svakodnevno, a ne samo u jednom dugotrajnom procesu.

3.9. Za svaki pokušaj uspostave strateške industrijske politike potrebne su strateške informacije o znanstvenom, tehnološkom i sektorskom razvoju. Trebalo bi istražiti nove načine i sredstva za prikupljanje i analizu ključnih podataka za razvoj strateške industrijske politike u budućnosti.

Jačanje konkurentnosti EU-a kako bi se izbjegle ovisnosti

3.10. U predstojećim godinama EU-u će trebati ogromne količine kritičnih i strateških sirovina kako bi ispunio zahtjeve zelene i digitalne tranzicije i pritom očuvao otvorenu stratešku autonomiju Europe. Resursno i energetski intenzivne industrije važni su dobavljači materijala i proizvoda za potporu zelenoj tranziciji u drugim sektorima gospodarstva, ali su istodobno i potrošači energije iz obnovljivih izvora i zelenih proizvoda koje će ti sektori proizvoditi. Stoga će stabilna opskrba biti ključna. Nadalje, proizvodima na kraju proizvodnog lanca koji su od strateškog značaja i ključne važnosti za dekarbonizaciju gospodarstva EU-a također treba posvetiti posebnu pozornost.

3.11. U nekoliko studija EU i Zajednički istraživački centar već su identificirali proizvode i tehnologije koji su ključni za rad u području dekarbonizacije i koje bi trebalo uzeti u obzir pri osmišljavanju budućih politika EU-a. ([4]) Industriji EU-a konkurira uvoz po iskrivljenim uvjetima tržišnog natjecanja iz trećih zemalja koji u nekim slučajevima ima koristi od državno-reguliranih cijena energije i značajnih subvencija. Energetska kriza u Europi stoga predstavlja egzistencijalnu prijetnju industrijskoj bazi Europe.

3.12. Klimatska i industrijska politika EU-a trebale bi biti usklađene radi promicanja obveze industrije EU-a da smanji emisije CO_2 i na europskoj i na globalnoj razini. Stoga bi EU trebao nastaviti pružati zaštitu resursno i energetski intenzivnim industrijama od istjecanja ugljika. Osim toga, s obzirom na hitnu potrebu za promicanjem elektrifikacije industrijskih procesa, Komisija bi trebala izmijeniti smjernice o određenim mjerama državne potpore u kontekstu trgovanja emisijama stakleničkih plinova nakon 2021. Popis sektora prihvatljivih za nadoknadu neizravnih troškova ugljika prenesenih putem cijena električne energije trebalo bi proširiti kako bi se uzele u obzir trenutačne više cijene električne energije i uključili sektori i podsektori izloženi riziku od istjecanja ugljika koji imaju znatan potencijal za elektrifikaciju.

3.13. Osim toga, EGSO pozdravlja Komisijin Prijedlog uredbe o poboljšanju modela tržišta električne energije u Uniji kojim se osigurava osnovna opskrba energijom po reguliranim i stabilnim cijenama.

3.14. Naposljetku, akt o industriji s nultom neto stopom emisija i industrijska politika za zeleni plan postoje na papiru, ali ih još treba prenijeti u mjere politike. Nadalje, EU bi trebao ulagati u stvaranje potrebnih institucionalnih i birokratskih kapaciteta unutar država članica za upravljanje preobrazbom s nultom neto stopom emisija i za stvaranje zelenih tržišta.

4. **Zelena tržišta i svojstva učinkovite industrijske politike EU-a**

4.1. Ambiciozan put dekarbonizacije u smjeru ugljične neutralnosti uključuje radikalnu transformaciju europske industrije, za što će biti potrebno povećati proizvodne kapacitete i tehnološki napredak, prije svega jačanjem ulaganja i stvaranjem tržištâ za zelene proizvode (na temelju pokazatelja ugljičnog otiska).

([4]) Vidjeti Carrara, S., i dr., *Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU – A foresight study* (Analiza lanca opskrbe i predviđanje potražnje za materijalima u strateškim tehnologijama i sektorima u EU-u – prognostička studija), Ured za publikacije Europske unije, Luksemburg, 2023., doi:10.2760/386650, JRC132889.

4.2. Dekarbonizirana industrijska proizvodnja mogla bi imati nepovoljan konkurentski položaj u odnosu na konvencionalnu, ugljično intenzivnu industrijsku proizvodnju zbog većih rizika u uvođenju novih tehnologija, viših troškova proizvodnje (operativni rashodi) i viših ulaznih troškova. Tvorci politika imaju niz opcija za intervenciju na strani ponude ili potražnje u vezi s emisijama CO_2. Kad je riječ o ponudi, to bi moglo uključivati sustav trgovanja emisijama (ETS) i mehanizam za ugljičnu prilagodbu na granicama, kao i javnu potporu ulaganjima, inovacijama, istraživanju i razvoju te ulaznim troškovima energije. Mjere na strani potražnje mogle bi biti usmjerene na zelenu javnu nabavu, posebno pružanjem informacija o proizvodima prihvatljivima za okoliš.

Mjere na strani potražnje

4.3. Stavljanje na tržište industrijskih proizvoda s niskim emisijama suočava se sa sustavnim preprekama. Ozelenjivanje industrije EU-a trebalo bi se provoditi zajedno s djelotvornim kampanjama za senzibilizaciju građana, subvencijama za proizvodnju i sličnim mjerama kako bi se osiguralo neometano povećanje potražnje za proizvodima zelenog tržišta.

4.4. Značajni dijelovi industrijskih lanaca vrijednosti trenutačno se nalaze u inozemstvu, što je uzrok očite ranjivosti europskog gospodarstva i društva. EU bi stoga trebao promicati europske komponente u proizvodima u svim globalnim lancima vrijednosti. Javna nabava trebala bi poticati robu proizvedenu od komponenti koje potječu iz EU-a. Javna tijela moraju za doprinos javne nabave održivosti i otpornosti odrediti ponder u rasponu od 15 % do 30 % kriterija za dodjelu. Time se nadilaze obični kriteriji za (nisku) cijenu i postiže usklađenost s načelom ekonomski najpovoljnije ponude. To bi trebalo dovesti do snažnije obvezujućeg pristupa održivosti odnosno pristupa ekonomski najpovoljnijoj ponudi.

Ozelenjivanje javne nabave

4.5. Ciljevima dekarbonizacije resursno i energetski intenzivnih industrija koristilo bi ozelenjivanje javne nabave, područja u kojem još nije ostvaren velik napredak u pogledu emisija CO_2. To bi također mogao biti jedan od načina stvaranja tržišta za zelene proizvode. Taksonomija EU-a ([5]), uvedena radi potpore održivim ulaganjima tako što se na razini industrije utvrđuju jasni kriteriji onoga što se smatra zelenom djelatnošću, mogla bi se upotrebljavati i za javnu nabavu, istraživanje i razvoj, inovacije i donošenje odluka o ulaganjima.

Mjere na strani ponude

4.6. U ovom bi kontekstu odgovarajući uvjeti regulatornog okvira za modele proizvodnje čiste tehnologije doveli do uspjeha cijele politike dekarbonizacije i nadopunili ambicije EU-a u području klimatske neutralnosti u praksi i na svim razinama.

4.7. Uvođenje dugoročnih mehanizama za olakšavanje proizvodnje, pristupačnosti i potrošnje dekarbonizirane električne energije i općenito energije po globalno konkurentnim cijenama bitno je i za konkurentnost industrija EU-a – osobito resursno i energetski intenzivnih industrija. Nužan je jasan i sažet okvir za troškovno konkurentnu proizvodnju zelenog i ružičastog vodika, kao i mehanizmi za potporu razvoju infrastrukture za vodik te usavršavanje i prekvalifikacija vještina radnika za industrije koje se temelje na vodiku.

4.8. U okviru europskog Akta o kritičnim sirovinama ([6]) koji je predložila Komisija, EGSO smatra da bi postojeće popise kritičnih i strateških sirovina trebalo nadopuniti sirovinama relevantnima za zelenu i digitalnu tranziciju koje bi mogle postati kritične i strateške u budućnosti (npr. aluminij, ferolegure, sintetički grafit, srebro) te sekundarnim, rabljenim sirovinama (npr. metalni otpad).

Trgovinska politika

4.9. Nijedan od tih ciljeva neće se postići bez jednakih uvjeta tržišnog natjecanja na globalnoj razini u sklopu dobro osmišljene trgovinske politike i snažnih instrumenata trgovinske zaštite kako bi se industriju EU-a zaštitilo od nepoštenog tržišnog natjecanja i dampinga iz trećih zemalja. EU bi trebao nastojati osigurati bržu provedbu mjera trgovinske zaštite, provoditi brže i učinkovitije istrage i omogućiti širu provedbu privremenih mjera.

([5]) Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Taksonomija EU-a, korporativno izvješćivanje o održivosti, preferencije u pogledu održivosti i fiducijarne obveze: usmjeravanje financiranja radi ostvarivanja Europskog zelenog plana (SL C 517, 22.12.2021., str. 72.).

([6]) COM (2023) 160.

4.10. Uvođenjem mehanizma za ugljičnu prilagodbu na granicama nastoji se izbjeći istjecanje ugljika i potaknuti globalna dekarbonizacija. EU bi trebao poduzeti sve potrebne korake kako bi osigurao da taj mehanizam ne dovede do povećanja emisija stakleničkih plinova u drugim dijelovima svijeta.

4.11. EGSO preporučuje Komisiji da procijeni učinkovitost mehanizma za ugljičnu prilagodbu na granicama u rješavanju problema rizika od istjecanja ugljika za robu proizvedenu u EU-u za izvoz u treće zemlje. To se mora učiniti tijekom razdoblja evaluacije prije provedbe mjere. Ako se u tom izvješću zaključi da postoji rizik od istjecanja ugljika za robu proizvedenu u EU-u, Komisija bi trebala predstaviti zakonodavni prijedlog za uklanjanje tih rizika. Osim toga, tijekom prijelaznog razdoblja mora se razmotriti širok spektar strogih mjera za sprečavanje izbjegavanja propisa koji bi se potom primjenjivao na uvoz.

4.12. Potrebno je ojačati nadzor tržišta kako bi se zajamčila usklađenost uvezene robe s propisima, među ostalim u pogledu udjela recikliranih materijala u toj robi. EU bi trebao razmotriti usklađivanje i jačanje propisa EU-a o uvozu industrijske robe i e-trgovini kako bi se promicali održivi i pravedni proizvodi.

Financiranje i ulaganja

4.13. Usklađenost politika u propisima EU-a potrebna je kako bi se osigurala predvidljivost i privukla čista ulaganja te poduprla zelena tranzicija i konkurentnost industrije. Isto tako, bit će potrebni razumni instrumenti politike za stvaranje tržišta kako bi se u potpunosti prepoznala vrijednost industrijskih materijala s niskim emisijama ugljika i dala im se prednost te kako bi se povećala potražnja za proizvodima izrađenima od tih materijala.

4.14. Financiranje je također potrebno za jačanje istraživanja i razvoja kako bi EU mogao postati predvodnik u održivosti. Pojednostavnjivanje postupka prijave za dodjelu javnih sredstava ključno je za ubrzanje inovacija i održivosti.

4.15. Postupke izdavanja odobrenja trebalo bi promatrati u kontekstu ulaganja i inovacijskih projekata kojima je namjena da promiču gospodarsku konkurentnost i ozelenjivanje gospodarstva. Identificiranje prioritetnih projekata kad je riječ o djelatnostima kao što su rudarenje, rafiniranje i recikliranje također je nužno za poboljšanje sigurnosti opskrbe za industrije EU-a. Ubrzani postupci izdavanja odobrenja na nacionalnoj razini i lakši pristup financiranju bit će ključni za osiguravanje strateške autonomije u tim lancima vrijednosti. Tijekom tog postupka ključno je očuvati jednake uvjete tržišnog natjecanja na jedinstvenom tržištu EU-a. Nove mogućnosti za nacionalne subvencije u okviru privremenog kriznog okvira više koriste bogatim državama članicama, u kojima svjedočimo trendu povećanja nacionalnih mjera financiranja.

Kružno gospodarstvo

4.16. Kako bi promicao kružnost, EU se treba usredotočiti na podupiranje tehnologija i objekata za prikupljanje, razvrstavanje i recikliranje. U tom pogledu kružno gospodarstvo moglo bi biti instrument za dekarbonizaciju i povećanje potražnje za recikliranim proizvodima, putem stvaranja tržištâ za te proizvode. Nažalost, sâmo zakonodavstvo onemogućuje recikliranje otpada. Potrebna su pojednostavnjenja za poticanje djelatnosti recikliranja.

Bruxelles, 13. prosinca 2023.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora

Oliver RÖPKE